

Btw-verschil in de nationale rekeningen – een methodebeschrijving

25 maart 2014

In de nationale rekeningen wordt de btw enerzijds geregistreerd op grond van afdrachten aan de Belastingdienst en anderzijds berekend op grond van de onderliggende uitgaven aan goederen en diensten en de daarop rustende tarieven. Het verschil tussen de afgedragen btw en de berekende btw staat bekend als het btw-verschil. De berekende btw is doorgaans hoger dan de afgedragen btw. Het btw-verschil fluctueert wel van jaar tot jaar.

In de nationale rekeningen wordt het btw-verschil gezien als een statistisch verschil: een discrepantie in de cijfers die niet kan worden verklaard (en daarom niet wordt geëlimineerd). Voor de goede orde: het btw-verschil is in deze optiek geen *tax gap*: een raming van de gemiste belastingopbrengsten. Het btw-verschil in de nationale rekeningen kan wellicht wel als een bouwsteen dienen om deze *tax gap* in kaart te brengen.

Deze notitie geeft een gedetailleerde beschrijving van de methode om de afgedragen en met name de berekende btw te bepalen. Ook wordt een overzicht gegeven van de ontwikkeling van het btw-verschil in de afgelopen tien jaar.

Afgedragen btw

De gegevens over de afgedragen btw zijn afkomstig van de Belastingdienst. Het gaat hier om maandelijkse afdrachten die op kasbasis geregistreerd worden. Omdat de afdrachten normaliter wat achterlopen bij het transactiemoment, dat kenmerkend is voor de registratiewijze van de nationale rekeningen, worden de kascijfers één maand verschoven. Dus voor het eerste kwartaal worden de kascijfers van februari t/m april gebruikt.

Berekende btw

De nationale rekeningen geven een overzicht van de productie van goederen en diensten per bedrijfstak en de bestedingen van goederen en diensten per categorie; zoals de consumptie, de investeringen en exporten en importen.

De waardering van de goederen- en dienststromen is tegen marktprijzen, maar exclusief btw. De btw wordt apart berekend door op de relevante goederen- en dienstentransacties de wettelijke btw-tarieven toe te passen. De btw wordt alleen berekend over de transacties waarbij sprake is van een eindheffing. Dit geldt voor de consumptieve aankopen door huishoudens en de aankopen door 'vrijgestelde' bedrijven. Deze bedrijven zijn vrijgesteld van de afdracht van btw. Omdat ze geen btw berekenen over hun verkopen, kunnen ze de btw op hun aankoop van intermediaire goederen en

kapitaalgoederen ook niet verrekenen. De btw op hun aankopen is daarmee een eindheffing.

De goederengroepen die in de nationale rekeningen worden gebruikt zijn over het algemeen homogeen samengesteld vanuit het gezichtspunt van de btw; dus alleen hoog tarief, laag tarief of nultarief. Enkele goederengroepen zijn echter heterogeen van aard en hebben een mengtarief gekregen, afhankelijk van de specifieke goederensamenstelling. Een overzicht van de NR-goederengroepen en het bijbehorende btw-tarief wordt gegeven in Annex 1. De NR-goederengroepen bestaan uit specifieke goederen, ingedeeld conform een algemeen gehanteerde goederenindeling (CPA, *Central Product Classification*). Deze specificatie is opgenomen in Annex 2.

Zoals eerder gesteld kunnen 'vrijgestelde' bedrijven een deel van hun aankopen niet verrekenen. Voor deze bedrijven is een vrijstellingsfactor berekend, die bepaald is aan de hand van het aandeel van de verkopen waarover ze geen btw in rekening brengen. Bedrijven met een vrijstellingsfactor van 1 betalen over 100 procent van hun aankopen btw en bedrijven met een vrijstellingsfactor van 0,6 betalen over 60 procent van hun aankopen btw. De bedrijfstakken die btw betalen en hun corresponderende vrijstellingsfactor zijn opgenomen in Annex 3 (en Annex 4 met een meer gedetailleerde bedrijfstakindeling).

Btw-verschil: omvang en ontwikkeling

Het verschil tussen de afgedragen en berekende btw is opgenomen in de onderstaande tabel. Het verschil fluctueert van 2,8 miljard in 2009 (oftewel 0,5 procent van het bbp) tot -0,6 miljard in 2007 (-0,1 procent van het bbp).

De tabel geeft verder een specificatie van de berekende btw per categorie. Meer dan de helft van de berekende btw kan worden toegeschreven aan de consumptie gezinnen. Investerings nemen bijna een kwart van het totaal voor hun rekening.

Btw-verschil, 2000-2012, in miljoen euro

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011 ^{inv}	2012 ^v
BTW													
Totaal afgedragen	28849	32509	33493	34754	35811	36950	39888	42873	43221	40086	42654	41610	41699
Berekende BTW	29561	33517	34627	35465	36245	37588	40044	42278	43666	42861	42527	42614	42739
Consumptie gezinnen	16530	18589	19179	19281	19431	19866	20907	21720	22433	21695	21979	22168	22270
Consumptie buitenlanders in Ned.	678	724	888	889	896	899	965	1037	1085	1064	1176	1263	1359
Investerings	6760	7617	7606	8001	8404	8930	9661	10332	10361	10088	9496	9262	8966
Overheid	2040	2548	2752	2937	3022	3167	3336	3617	3939	4136	4012	3837	3769
Overige branches van BTW vrijgesteld	3553	4039	4202	4357	4492	4726	5175	5572	5848	5878	5864	6084	6375
Verschil berekende en afgedragen B	712	1008	1134	711	434	638	156	-595	445	2775	-127	1004	1040

De berekende btw is doorgaans hoger dan de afgedragen btw. Dit kan onder meer worden verklaard door kwijtscheldingen, oninbare bedragen als gevolg van faillissementen en regelingen voor kleine en/of startende ondernemers. Ten dele vanwege deze redenen wordt het btw-verschil ook niet gezien als een *tax gap*: een raming van gemiste belastingopbrengsten. Het btw-verschil is deels het gevolg van specifieke beleidsmaatregelen en alledaagse economische gebeurtenissen (zoals faillissementen). Ook is de verschoven kasregistratie van de btw slechts een benadering

voor de registratie op transactiebasis in de nationale rekeningen. Het btw-verschil zou daarentegen wel gebruikt kunnen worden als een bouwsteen om de *tax gap* in kaart te brengen. De nationale rekeningen streven immers ‘volledigheid’ na en beschrijven derhalve zo goed als mogelijk alle economische activiteiten in Nederland, dus ook activiteiten waarover geen btw wordt afgedragen terwijl dit wettelijk wel zou moeten.

Bijstellingen en revisies

De nationale rekeningengegevens voor een verslagjaar worden zodanig vastgesteld, dat ze goed vergelijkbaar zijn met de gegevens voor de aangrenzende jaren. Op deze manier worden de jaar-op-jaar veranderingen zo juist mogelijk weergegeven.

In de jaarlijkse productiecyclus worden steeds drie jaren geraamd; het voorlopige jaar (t-1), het nader voorlopige jaar (t-2) en het definitieve jaar (t-3). Bij het nader voorlopige en voorlopige jaar zijn nog niet alle databronnen beschikbaar. Deze verslagjaren worden in een volgende productiecyclus op grond van de meest actuele stand van zaken bijgesteld. Het definitieve jaar wordt niet meer gewijzigd.

Naast deze jaarlijkse bijstellingen vindt er om de zoveel tijd ook een revisie plaats, waarbij wordt aangesloten op nieuwe internationale richtlijnen en definities, en nieuwe databronnen. Internationale richtlijnen en definities worden af en toe aangepast om aan te blijven sluiten bij actuele economische ontwikkelingen. Daarnaast sluiten we aan op de niveaus van de nieuwe bronnen. Bij de reguliere bijstellingen worden jaar-op-jaarmutaties zo goed mogelijk geraamd. In het geval van nieuw bronmateriaal kan vaak niet worden aangesloten op de nieuwe niveaus (dit zou anders tot een verkeerde jaar-op-jaarmutatie leiden). Bij een revisie wordt wel aangesloten op de nieuwe niveauramingen.

De voorgaande revisie was over het ijkjaar 2001. Dit jaar worden de nationale rekeningen gereviseerd met 2010 als ijkjaar. Het CBS sluit hierbij aan op de richtlijnen van het Europees Systeem van Rekeningen (ESR 2010), dat als een wettelijke verordening geldt voor alle lidstaten van de Europese Unie. Ook alle tijdreeksen worden aangesloten op dit ijkjaar.

De resultaten voor 2010 zijn op 6 maart jl naar buiten gebracht. Het niveau van het bbp is opwaarts bijgesteld met 44,7 miljard tot een totaal van 631,5 miljard euro. In juni is een tijdreeks gepubliceerd (vanaf 2001). Deze wordt in september uitgebreid met de jaren 1995-2000. In juni 2015 volgt de definitieve tijdreeks vanaf 1990. Publicatie van actuele jaar- en kwartaalcijfers vindt vanaf juni 2014 plaats op basis van het ESR 2010.

De data in dit rapport zijn nog gebaseerd op het cijfermateriaal vóór revisie. Voor het cijfermateriaal na revisie was bij het opstellen van dit rapport alleen het verslagjaar 2010 beschikbaar. De bijstelling van het niveau van het bbp en de onderdelen heeft gevolgen voor het btw-verschil. Vóór revisie bedraagt dit verschil -127 miljoen, na revisie 739 miljoen (2010).